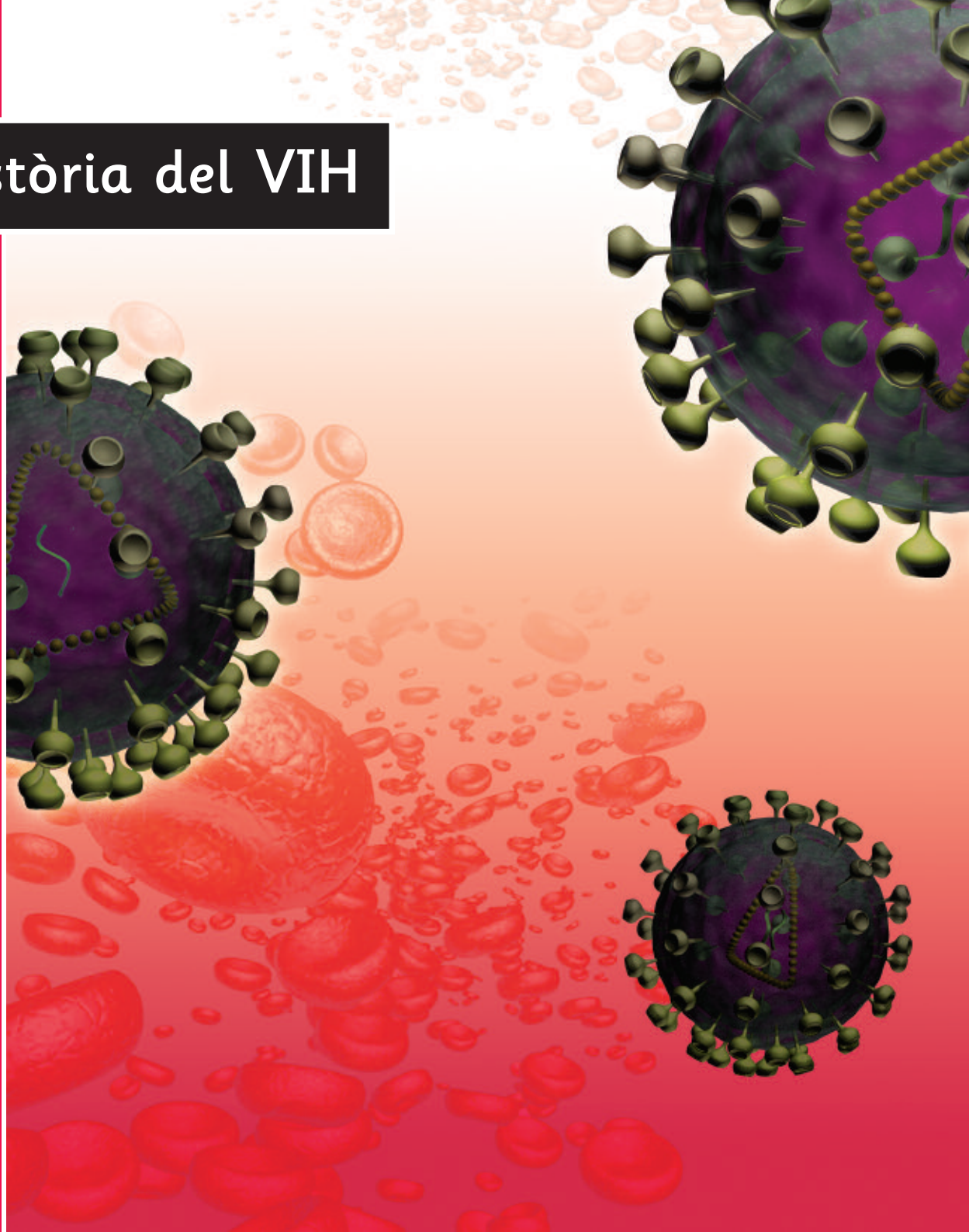
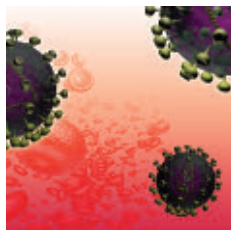

Història del VIH

FUNDACIÓ
LUCÍA

Silvia Cañero

Història del VIH

Il·lustracions de Silvia Cañero

FUNDACIÓ LUCÍA

Xavier Clusella

Núria Curell

Clàudia Fortuny

Marina Galdeano

Pilar Garriga

Patricia Madrigal

Antoni Noguera

Avui he anat a l'hospital. El meu pediatre, després de preguntar-me com em trobo, m'ha dit que és el moment d'explicar-me algunes coses sobre la malaltia del VIH.

—Lucía, per què et sembla que has de venir tan sovint a l'hospital?

—No ho sé! Només sé que m'haig de prendre la medicació i venir cada tres mesos a veure't.

—Vols que t'ho expliqui? Sí? Mira..., des que vas néixer tens un problema en les teves defenses. El teu cos té menys resistència del que tocaria per fer front a totes les malalties que podries agafar. I tot això és provocat per un virus.

—Un virus? Quin virus? —li he preguntat.

—Un virus anomenat VIH, que són les inicials del “VIRUS DE LA IMMUNODEFICIÈNCIA HUMANA”.

V de virus, perquè és un virus.

I d'immunodeficiència, perquè provoca una deficiència en el sistema immunitari de les persones.

I H d'humana, perquè afecta les persones.

4

—Aquest virus abans no es coneixia, va ser fa uns vint anys
que ens vam adonar que existia, però ningú no en sabia gaire cosa, saps?
De cop i volta ens vam trobar que hi havia persones
que es posaven malaltes i no sabíem per què. Tenien una infecció
que la causava un microorganisme i no en teníem cap més informació.

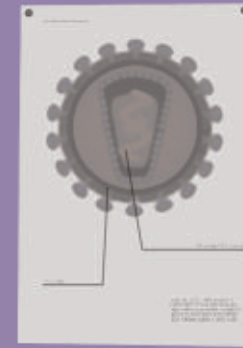

—I com es va saber?

—A l'Institut Pasteur, a França, el doctor Luc Montaigner i, als Estats Units, el doctor Robert Gallo, van descobrir que el microbi responsable de la infecció era un virus i el van anomenar VIH.

6

Ara començava a entendre què m'estava passant des de petita! per què prenia tantes pastilles! i per què anava tan sovint al metge! Potser sí que alguna vegada havia sentit a dir que tota aquella medicació era per a les defenses, però no n'estava gaire segura.

El pediatre va continuar explicant-me:

—Saps què es va comprovar? Doncs que hi havia persones molt malaltes perquè alguna cosa fallava en el seu sistema de defensa o immunitari; és a dir, de cop i volta, aquestes persones no tenien les cèl·lules encarregades de defensar-les dels microbis i llavors es posaven malaltes. Fins i tot, podien morir. És clar, si es quedaven sense defenses patien altres infeccions que no es curaven. Però tot això avui ja ha canviat. Les persones amb el VIH poden viure bé. Ho entens, Lucía?

Jo vaig fer que sí amb el cap. Ho volia saber tot, d'aquesta malaltia. Volia saber com estava jo, per què tenia el VIH, i què em podia passar...

—Aquest virus, si no l'atorem, destrueix les defenses de l'organisme i llavors les persones agafen altres infeccions. Si no hi ha cèl·lules encarregades de la defensa contra altres microorganismes, no poden fer-los front, ni curar-se, i això pot produir la mort.

Però no t'espantis, hi ha uns medicaments que aturen aquest virus; no l'eliminen del tot, però per sort no el deixen avançar.

La medicació fa que el virus no es multipliqui i, així, no pot destruir les cèl·lules del sistema immunitari.

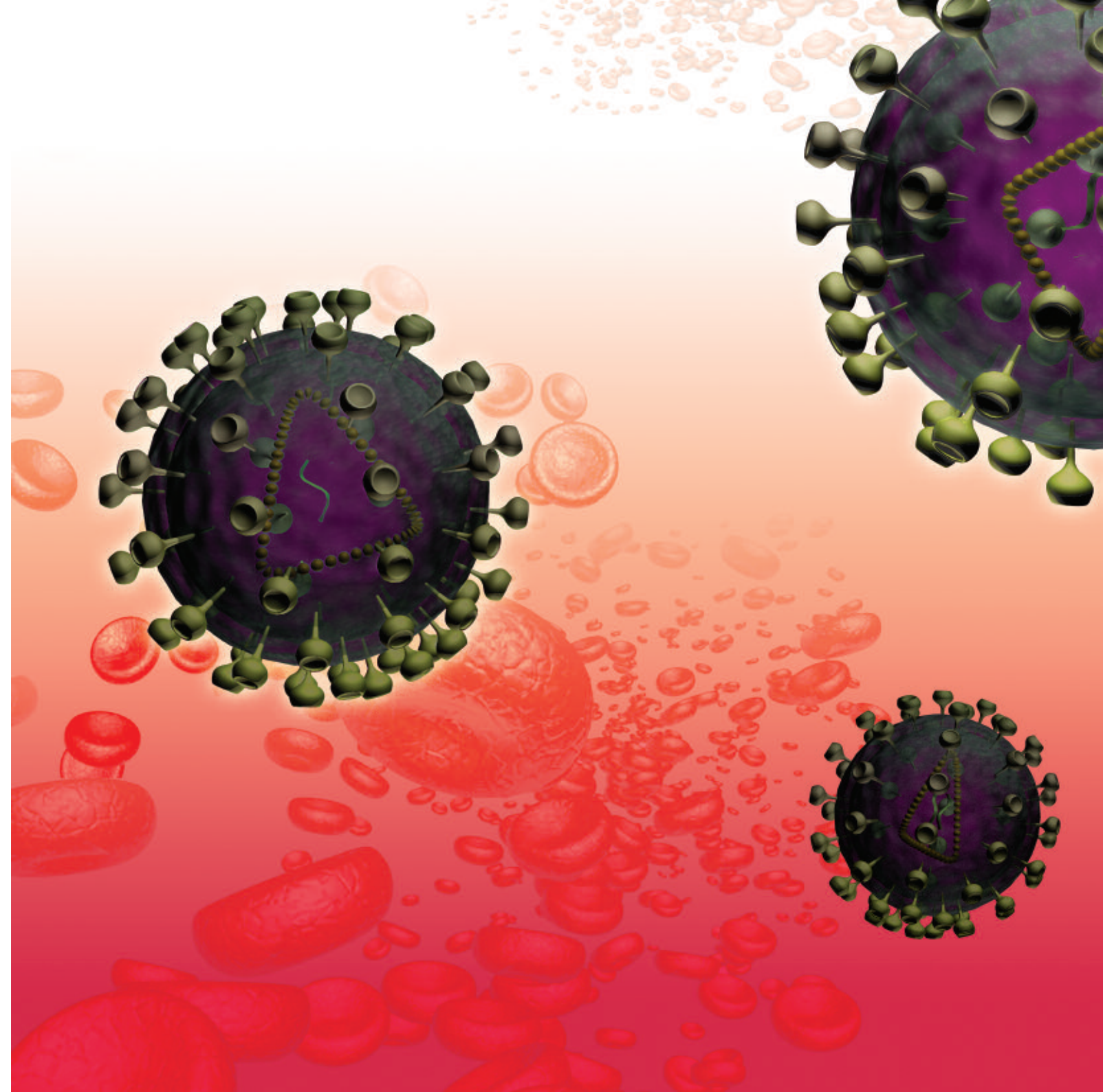
T'adones com n'és, d'important, que et prenguis sempre tota la medicació?

—Pensa que a la sang hi ha un líquid, el plasma,
i unes cèl·lules, que serveixen per a portar l'aliment
i transportar l'energia i l'oxigen que respirem a totes les parts del cos.

També hi ha unes altres cèl·lules que s'encarreguen
de defensar el nostre cos de la invasió de microorganismes.

12 Imagina't que aquestes cèl·lules són com uns soldats
que vigilen que no hi hagi cap invasió. Si aquestes cèl·lules
deixen de funcionar o se'n destrueixen moltes,
qualsevol microbi podria entrar a dins nostre
i provocar-nos una infecció, perquè no hi hauria els soldats vigilant.
Aleshores ens posaríem malalts.

Un cop a casa vaig anar a la meva habitació i vaig buscar una llibreta i un llapis. Volia apuntar-hi tot allò que m'havia explicat en Pep, el meu pediatre. Era molt important. Vaig escriure:

Infecció = microbi dins el cos que està causant un efecte perjudicial. Una infecció vol dir que hi ha un microorganisme en alguna part del nostre cos, que hi viu i ens provoca molèsties i efectes que ens perjudiquen.

- 14 Aleshores diem que estem infectats. Si la infecció és del virus VIH, també es diu que aquella persona és “seropositiva”. Això vol dir que les anàlisis per buscar aquest virus han estat positives. Quan les persones seropositives es posen malaltes, tenen molts i molts virus a la sang i molt poquetes defenses. Si aquestes defenses són més baixes d'un nombre determinat, poden tenir una malaltia greu perquè no els funciona el sistema immunitari. Aleshores és quan se'n diu sida, que vol dir síndrome d'immunodeficiència adquirida.

La paraula **sida** em voltava pel cap. Només pensava en paraules com “infectar”, “contagiar” o “transmetre”.

El pediatre m’ho havia deixat ben clar: aquest virus no s’encomana, com el virus de la grip.

- 16 Pots agafar la grip només per ser al costat d’una persona que la tingui i que en respirar o estossegar, tregui molts virus que van a parar a l’aire. En canvi, el VIH només es pot transmetre si una quantitat suficient de virus d’una persona infectada entra per alguna via directa a la sang d’una altra persona. Aquest virus no es desplaça per l’aire, sinó que s’ha d’introduir directament a l’organisme.

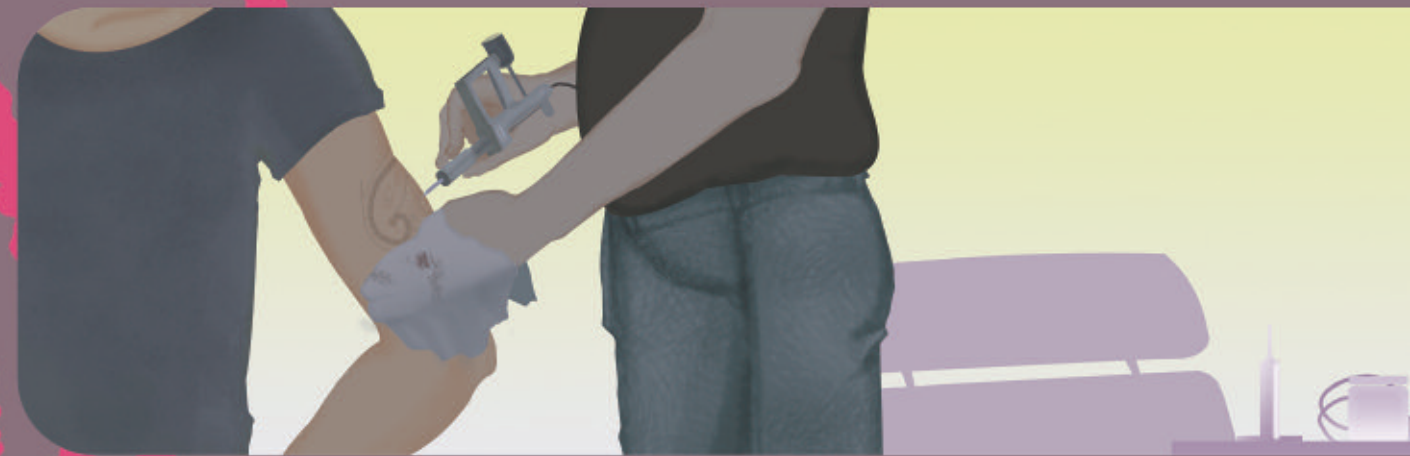

Ara ve el més important de tota l'explicació d'en Pep:
com es transmet el VIH. Ell m'ho ha explicat així:

“Es transmet per la sang. Cal que una quantitat de sang infectada entri dins de la nostra sang. Per això és molt important que quan ens posem una injecció ningú hagi fet servir primer aquella xeringa; o, per exemple, quan et fas un pírcing o un tatoo el material ha de ser d'un sol ús o ha d'estar esterilitzat, és a dir, sense microbis. Tampoc no hem de compartir estris que serveixen per a la higiene personal com ara els raspalls de dents, les tisoretetes de tallar les ungles o les fulles d'afaitar.

A vegades les persones que s'injecten drogues comparteixen les xeringues, llavors és quan es pot transmetre la malaltia.”

Si un dia em faig una ferida i algú toca la meva sang, no passa res. Només es podria transmetre la malaltia si la persona que ha tocat la meva sang tingués també una ferida oberta. Per això els metges es posen guants quan han de curar ferides que sagnen, per a protegir-se; de fet, el virus fora del cos viu molt poca estona.

El VIH també es transmet quan es tenen relacions sexuals sense protecció, és a dir, sense preservatius. El virus és al semen i en els fluïxos de la vagina. El preservatiu fa de barrera i no deixa que entrin en contacte els líquids de l'un amb els de l'altre. Si es fa servir el preservatiu es pot evitar tenir un embaràs no desitjat i també infeccions que es transmeten per contacte sexual com el VIH.

Si una dona seropositiva o infectada pel virus del VIH està embarassada, i no ha anat al metge i no ha pres la medicació, pot transmetre la malaltia al seu nadó. És molt important que les dones que volen tenir fills sàpiguin si tenen o no la infecció del VIH.

Bé, ara ja sabeu què és el VIH i la sida. No hem de tenir por de relacionar-nos amb persones seropositives. Com ja sabeu, per transmetre el virus han d'entrar en contacte la sang de les dues persones i això no és tan fàcil. No hi ha cap mena de risc per ser amics de la Lucía i jugar amb ella, anar a l'escola junts, estimar-la...

Si teniu cap dubte demaneu informació. La informació és la millor vacuna contra la sida.

ACTIVITATS

- 1 Busca en un diccionari la definició d'infecció.
 - Després escriu el nom d'algunes malalties que es transmeten per infecció.
- 2 Escriu les diferències entre com es contagia la grip o el VIH.
- 3 Explica com et sembla que et sentiries si et diguessin que ets seropositiu.
- 4 Marca amb una creu quines d'aquestes accions poden transmetre el VIH:
 - ☐ Jugar al pati amb el meus amics.
 - ☐ Deixar un vestit a la meva millor amiga.
 - ☐ Curar una ferida que sagna sense fer servir guants.
 - ☐ Raspallar-se les dents amb el mateix raspall que ha fet servir una persona seropositiva.
 - ☐ Fer servir una xeringa que ja ha utilitzat una altra persona.
 - ☐ Fer un petó a un amic o amiga.
 - ☐ Anar a sopar a una pizzeria amb un grup d'amics.
- 5 Explica què és un preservatiu i què s'aconsegueix usant-lo.
- 6 Imagina't que ets seropositiu. Explica quines coses hauries de tenir presents a partir d'ara per a combatre la infecció.

NOTA PER ALS EDUCADORS

Aquests contes són pensats per a poder explicar als infants d'entre 7 i 13 anys el que es coneix de la infecció del VIH i la sida: els seus inicis; com es pensa que han aparegut nous patògens que afecten l'ésser humà; les vies de transmissió d'aquesta infecció; les mesures per a prevenir-la, i també el seu tractament clínic, social i emocional.

Les històries d'aquests contes no es corresponen amb la història de la Lucía, que va donar nom a la Fundació.

S'han tenir en compte, però, diverses consideracions:

- 1 Com que es tracten temes que per als infants són complexos, recomanem que una persona adulta acompanyi la lectura dels contes per a aclarir i comentar els seus dubtes.
- 2 El context és situat aquí, al nostre país. Gràcies al fet que es pot accedir als tractaments, la qualitat de vida dels infectats en general és bona, però aquesta circumstància no és així a la resta del món. Hi ha molts països on tenir la infecció del VIH encara equival a una mort segura a curt termini.
- 3 Pel que fa al tractament, hi són descrits i comentats els que es posen a la pràctica avui dia, simultanis a la confecció dels contes, però hi ha hagut altres moments més complicats, i també és d'esperar que evolucionin per a millorar.
- 4 Disminuir l'estigma social amb què és considerada la infecció i les persones que la tenen és un dels objectius fonamentals d'aquests contes, informant des d'un enfocament al més objectiu possible.
- 5 Tot el conjunt de contes és pensat per a poder donar resposta i treballar diverses qüestions quan els nois i les noies demanen de parlar d'aquests temes.

Són uns materials pensats per a donar suport a l'adult en el moment de parlar amb els infants d'aquesta infecció. Per a la població infantil en general aquests materials són eines bàsiques d'informació i d'incorporació de coneixements per a prevenir la infecció. Per als nens i les nenes afectats hi ha contes que són per a abans de la comunicació del diagnòstic, propi o familiar: el 2 *Com funciona el meu cos*, el 4 *Les visites a l'hospital*, el 5 *Confiar i compartir*, el 6 *Un dia de cada dia*. I altres, que són útils per a tractar qüestions que els nois i les noies demanen quan ja se'n parla de forma oberta.
- 6 Tots els contes contenen un mínim de 5 exercicis per a la reflexió i la incorporació de coneixements.

1 La família

Tots tenim una família i una història familiar.

2 Com funciona el meu cos

Conceptes d'anatomia i fisiologia necessaris per a comprendre millor com tenir cura de la salut i fer una bona prevenció.

3 Història del VIH

Les vies de transmissió: explica que la transgressió dels ecosistemes pot ser l'origen de noves infeccions i d'on se sospita que té l'origen el VIH, també es parla de la seva expansió mundial i de quins són els mecanismes de transmissió d'aquesta infecció.

4 Les visites a l'hospital

Per a poder tenir una bona cura de la salut calen controls freqüents.

5 Confiar i compartir

El rebuig social ha empès els infectats a fer prevaldre el dret a la intimitat per a protegir-se de la discriminació i el maltractament. Cal tenir en compte, però, que portar aquest dret a posicions extremes en molts moments pot portar a la solitud, perquè tots ens necessitem i necessitem relacionar-nos. A la vida sempre cal saber avaluar amb qui pots i vols compartir els teus secrets.

6 Un dia de cada dia

La quotidianitat d'un infant que pren medicació és diferent, però també per la seva condició d'infant ha de tenir en compte moltes altres necessitats, iguals a la resta dels infants.

7 Els meus amics de l'hospital

Les realitats de vivència de la infecció per VIH són molt diverses i se n'han volgut contemplar d'altres.

8 La medicació

Explica els mecanismes dels fàrmacs per no deixar que la infecció progressi i la necessitat d'utilitzar medicaments de diverses classes.

9 El futur

L'esperança en la possibilitat de futur és el lligam a la vida. Ens diu com els nois i les noies infectats fan els seus plans de futur, i també les preguntes més freqüents que es plantegen.

10 Els drets dels infants

Reflexió sobre la vulnerabilitat dels infants i els joves i els seus drets.

Primera edició:
desembre del 2005

Disseny de la col·lecció:
Cass

Coordinació del projecte:
Pilar Garriga

© Silvia Cañero, 2005,
per les il·lustracions

© Fundació Lucía, 2005,
per l'edició en llengua catalana

ISBN: 84-246-2065-8
Dipòsit Legal: B-43.250-2005

Imprès a la UE

Imprès a Índice, SL
Fluvià, 81
08019 Barcelona

Prohibida la reproducció
i la transmissió total o parcial
d'aquest llibre sota cap forma
ni per cap mitjà, electrònic
ni mecànic (fotocòpia,
enregistrament o qualsevol mena
d'emmagatzematge d'informació
o sistema de reproducció),
sense el permís escrit dels titulars
del *copyright* i de la casa editora.